

CHARLES DE FOUCAULD LELKISÉGÉNEK ALAPVONÁSAI

Mint ismeretes, a Szenttéavatási Kongregáció dekrétuma elismerte, hogy Charles de Foucauld – Károly, Jézus testvére – hősies fokon gyakorolta az erényeket. (Lásd *Távlatok* 2002/1, 161–166.) Minden reményünk megvan arra, hogy a pápa nemsokára a boldogok sorába iktatja őt, akinek lelkiségét több más szerzetes, laikus és papi közösség mellett a Jézus Kistestvérei szerzetesközösség is (férfi és női ág) éli.

Karácsonyi számunkban, készülve a boldoggá avatásra, felidézzük Károly testvér lelkiségét, amelynek középpontjában a szegény betlehemi és názáreti Jézus szeretete és követése áll. Hazánkban már néhány magyar nyelvű kiadvány megismertette a leendő boldog kalandos élettörténetét. Az első között volt a nemrég elhunyt René Voillaume *Emberek között* című könyve, amely 1969-ben Újvidéken jelent meg.

Összeállításunk három részből áll: 1) Ch. de Foucauld életének főbb dátumai. (Vö. Michel Lafon: *Imádság 15 napon át Ch. de Foucauld-val*, Új Ember, 2002.) 2) Idézetek Károly testvér Názáretre vonatkozó vagy Názáretben írt feljegyzéseiből, leveleiből. 3) Jézus Kistestvérei Testvériségének szabályzata.

(Szabó Ferenc összeállítása)

1. Charles de Foucauld életútja

– 1858. szeptember 15-én születik Strasbourg-ban. Hatéves korában árvaságra jut. Anyai nagyszülei nevelik. Az 1870–71-es háború menekülésre kényszeríti a családot. Nancyban telepednek le.

– 1876. Charles-t felveszik a Saint-Cyrbe, majd a saumuri lovassági iskolába. Nagy vagyon felett rendelkezve kicsapongó életet él.

– 1880. Ezredét – amely a Pont-à-Mousson helyőrségben székel – Sétifbe (Algéria) küldik. A szeretőjével hivalkodó Charles-t elbocsátják. Később visszahelyezik tisztségébe, és bajtársaival együtt részt vesz egy dél-oráni hadjáratban. Elismeri, hogy „tizenkét év alatt tökéletesen elveszítette a hitét”.

– 1883–84. Ismét elhagyja a hadsereget. Zsidónak álcázva magát hozzáfog Marokkó tudományos feltáráshoz. Felfedező útvjáról visszatérve könyvben számol be eredményeiről, és elnyeri a Földrajzi Társaság aranyérmét. Algírban, majd Párizsban lakik.

– 1886. október végén a Szent Ágoston-templomban (Párizs) „megtér” Huvelin atya segítségével, aki lelki vezetője lesz. 1888-ban elzarándokol a Szentföldre.

– 1890. Belép a Havas Boldogasszony trappista kolostorba (Ardèche), és felveszi a Marie-Alberic testvér nevet. Ezután átmegy a szíriai Akbèsben élő trappistákhoz.

– 1897 januárja. A trappista generális apát Rómában felmenti fogadalmi alól, és bátorítja, hogy „kövesse hivatását”. Négy éven keresztül a Názáreti szolgálatában áll. Ez idő alatt írja meg elmélkedései nagy részét.

– 1901. június 9. Viviers-ben pappá szentelik. Elhatározza, hogy a Szaharába megy, „a legelhagyatottabb bárányok” közé. A dél-oráni Beni-Abbèsben telepedik le.

– 1904–1905. A katonasággal megfordul a déli oázisokban, és eljut egészen a Hoggár tuaregjeihez. Náluk telepedik le Tamanrasset-ben, társak hiányában azonban Beni-Abbès és Tamanrasset között ingázik.

– 1907–1908. Második hoggári tartózkodása.

– 1909. Utazás Franciaországba.

Ezután visszatér Tamanrasset-be. Itt marad egészen haláláig, kivéve két franciaországi útját (1911 és 1913). Ezekben az években ideje nagy részét nyelvészeti munkáknak szenteli: szótárakat, versgyűjteményeket stb. állít össze tuareg nyelven.

–1916. Djanet erődítménye, amely a nyugati határt védi, a líbiai szenussziták kezébe kerül. Tamanrasset-ben kis erődítményt építenek, hogy a válságos helyzetben menedéket biztosítsanak a lakosságnak. Foucauld atya odaköltözik.

– 1916. december 1. Meggyilkolja egy szenusszita tuareg csapat.

2. A mi Urunk Jézus nyomdokain

Ch. de Foucauld feljegyzései Názáretben és Názáretről

Az idézeteket egy francia antológia bevezetőjéből vettem: a Charles de Foucauld lelki írásainak gyűjteménye elé Milad Aïssa kistestvér írta ezt a bevezetőt. (Oeuvres spirituelles. Anthologie. Seuil. Párizs 1958.) Csak a Názárettel kapcsolatos feljegyzésekből válogattam, az összekötő szöveget rövidítettem.

Elhagyni mindent, hogy kövessem a mi Urunk Jézust

Charles de Foucauld megtérése 1886. október utolsó napjaira esik. Ekkor 28 éves. Valamivel több, mint három évig családjában él, keresi Isten akaratát Huvelin abbé lelki vezetése alatt. Így foglalja össze érzelmeit, amelyek fokozatosan arra indítják, hogy mindent elhagyva kövesse az Urat:

„A hiúság, a hamisság, a világias élet érzése és a nagy távolság, amely a tökéletes, evangéliumi élet és a világba vezető élet között létezik. . . Ez a gyengéd és egyre növekvő szeretet irántad, Úr Jézus, ez az ima kedvelése, a hit szavadban, a mély átérzése annak, hogy alamizsnát kell adnom, a vágy, hogy Téged utánozzalak. Huvelin abbé beszédének szavai: »Te annyira az utolsó helyet választottad, hogy soha senki azt el nem vehette Tőled!« oly mélyen lelkembe vésődtek! Annak szomjúhozása, hogy a lehető legnagyobb áldozatot hozzam érted, elhagyva örökre a családot, amely minden boldogságom forrása volt, és elmenni messze, tőle távol élni és halni! . . .”

Megtérése óta érezte a hívást a szerzetesi életre. Huvelin abbé azt tanácsolja neki, hogy zárándokoljon el a Szentföldre, majd végezzen kolostorokban négy lelkigyakorlatot. Először 1889. január 5-én látogatott el Názáretbe. Jan. 10-én újra visszatér oda. Elhatározza, hogy

utánozni fogja a mi Urunk Jézus názáreti szegénységét és rejtettségét. Később, 1896. június 24-én ezt írja:

„Szomjazom, hogy végre ezt az életet élhessem, amelyet hét év óta keresek..., amelyet megsejtettem, kitaláltam, amikor Názáret utcáit róttam, ahol a mi Urunk járt, mint szegény ács, megvetettségben, homályban.”

Harmadik lelkigyakorlatát a franciaországi trappistáknál végezte, a negyediket Clamart-ban, ahol elhatározta, hogy belép a trappistákhoz, szegénységük miatt. Kilenc hónapi noviciátus után kéri, hogy a szíriai Akbèsbe mehessen, mert ott nagyobb a szegénység.

Keresni Názáretet és ott maradni

(A trappistáknál 1890 és 1896 között)

Ch. de Foucauld belép a trappistákhoz (Notre-Dame des Neiges) 1890. január 16-án. 32 éves ekkor. A Marie-Albéric nevet veszi fel. Nagy békét talál ott. Következnek unokanővéréhez, Mme de Bondyhoz írt leveleiből vett idézetek:

„Mi ez a béke, ez a vigasztalás? Semmi rendkívüli, egyesülés minden pillanatban az imában, az olvasásban, a munkában, mindenben a mi Urunkkal, Szűz Máriával és a szentekkel, akik életében őt körülvették.” (1890. ápr. 7.)

1890 júniusában a szíriai Akbès nagyon szerény monostorába kerül. 1892. febr. 2-án leteszi a fogadalmakat. Másnap ezeket írja:

„Olyan állapotban vagyok, amelyet soha nem éltem át, hacsak nem egy kicsit Jeruzsálembe való visszatérésemkor. Érzem az összeszedettség, a csend szükségét, és azt a vágyat, hogy a jó Isten lábainál időzzem, és őt nézzem csaknem teljes hallgatásban. Az ember érzi, és vég nélkül érezni szeretné, anélkül, hogy kimondaná: teljesen az övé vagyok, és Ő teljesen a miénk.”

1893 áprilisában megkezdte teológiai tanulmányait. Május 21-én ezt írja:

„Ezek a tanulmányok nem érnek fel a szegénység gyakorlatával, a megvetettséggel, az önmegtágadással, Urunk követésével, azzal, amit a kétkezi munka ad.”

Engedelmeskedik, de kétszeresen is nyugtalan: először tanulmányai miatt, amelyek rendszeren a papsághoz vezetnek, továbbá azért, mivel egy új pápai brevé enyhít a ciszterciek monasztikus életének alkotmányán:

„Nagyon jámbor, nagyon szigorú ez az élet. . . És mégis ez nem az a teljes szegénység, amit szeretnék, ez nem az a megvetetés, amiről álmodtam.” (1893. jún. 27.)

„Nagyon megelégedett vagyok, hogy teológiát tanulhatok, és sokkal jobban kívánom, mint valaha, hogy ne legyek pap. Az utolsó helytől nem szakadtam el. . . A mi Urunk nagyon ragaszkodott hozzá.” (1893. szept. 9.)

1893. október 4-én nyugtalanságát fejezi ki (előjáróit is nyugtalanítja). Megfogamzik benne a Testvériség megalapításának gondolata:

„Látva, hogy a trappistáknál nem élhetem a szegénység, a megvetettség, a tényleges nincstelenség, az alázatosság életét, sőt a mi Urunk názáreti összeszedettségét, azt kérdezem magamtól: vajon a mi Urunk nem egyedül azért adta mindezeket az érzelmeket, hogy Neki feláldozzam őket? Vagy pedig, mivel ma az egyházban nincs egyetlen olyan szerzetesi kongregáció, ahol azt az életet lehetne élni, amelyet Ő élt itt a földön, nem lehetne-e keresni olyan lelkeket, akikkel el lehetne kezdeni egy kis kongregációt, amelynek célja ez lenne: pontosan, amennyire csak lehetséges, a mi Urunk életét élni, kizárólag kétékezi munkából élni, nem fogadva el semmiféle ajándékot és nem is keresve azt? Követni szó szerint minden tanácsát, nem birtokolva semmit, adni mindenkinek, aki kér, nem követelve semmit, megfosztani magamat a lehető legjobban? Először is, hogy jobban hasonuljak a mi Urunkhoz, továbbá, csaknem ugyanúgy, hogy a legtöbbet adjam neki a szegények személyében. Ehhez a munkához még hozzáadni az imádságot. (. . .) Csak kis csoportokat alkotni, elterjedni mindenfelé, főleg a hitetlen vagy elfelejtett országokban, ahol olyan édes lenne növelni a mi Urunk Jézus szeretetét és szolgálóinak számát.”

Három évig vár Károly testvér arra az órára, amikor engedelmeskedik azoknak, akik Isten nevében szólnak hozzá. Huvelin abbé 1896. jún. 15-én megengedi neki, hogy kövesse a hívó hangot Názáretbe, de még ne gondoljon egy kongregáció alapítására. Előljárói még próbára teszik: Rómába küldik teológiára, majd miután (1897. febr. 14-án) leteszi az örökös szüzesség és szegénység fogadalmát, febr. 17-én elindul a Szentföldre.

„Boldogok a szegények, ezt a boldogságot keresem.”

(Názáret, 1897–1890)

Károly testvér 1897. márc. 5-én megérkezik Názáretbe; pár nap múlva a klarissza nővéreknél lesz alkalmazott. A kolostoron kívül egy kis kunyhóban lakik. A következőkben Názáretben végzett 1897-es lelkigyakorlatos jegyzeteiből idézünk.

„Mindent össze kell törnöd (*hallja Jézus hangját*), ami nem Én vagyok . . . itt sivatagot kell teremtened Velem. Az önmegtagadás révén jutsz el ide.”

„Átkarolni az alázatosságot, a szegénységet, az elhagyatottságot, a megvettetést, a magányt, a szenvedést a jászolban fekvő Jézussal. Semmibe venni az emberi nagyságot, a felemelkedést, az emberektől jövő megbecsülést, és ugyanannyira becsülni a legszegényebbeket, mint a leggazdagabbakat. Magam számára keresni mindig az utolsók között a legutolsó helyet, úgy intézni életemet, hogy mindig az utolsó legyek, a legmegvetettebb az emberek között.”

„Úr Jézusom, milyen gyorsan szegény lesz az, aki Téged szeretve teljes szívéből, nem tudja elszenvedni, hogy gazdagabb legyen, mint Szerelmese.”

„Vajon ragaszkodnom kell ahhoz, hogy Názáretben legyek? Nem, ehhez sem jobban, mint bármihez. Egyedül Isten akaratához ragaszkodni, egyedül Istenhez. . . Nagy kegyelemnek kell tartanom, hogy Názáretben lakhatom. De mihelyt ez már nem lenne Isten akarata, teljes erőmből arra kellene lendülnöm – anélkül, hogy hátra tekintenék –, ahova az Ő akarata hív.”

Ezt is Názáretben jegyezte fel (Jézus hangját hallja):

„Gondolj arra, hogy vértanúként kell meghalnod, mindentől megfosztva, kiterítve a földön, meztelen, felismerhetetlen, vérrel és sebekkel elborítva, erőszakosan és fájdalmasan megölve.

. . és kívánd azt, hogy ez még ma megtörténjék. . . Hogy számodra megadjam ezt végtelen kegyelmet, légy hűséges a virrasztásban és a kereszthordozásban.”

1916. dec. 1-én bekövetkezett vértanúsága. Tamanrasset-ben – remeteségében a tuaregek kegyetlenül meggyilkolták.

* * *

3. A Kistestvérek szabályzatából

A NÁZÁRETI JÉZUS, Egyedüli Példakép – „Út, Igazság és Élet”

1 – Jézusért és Evangéliumáért, és válaszul az ő hívására, Jézus kistestvérei életüket Isten szeretetének és minden embertestvérük szeretetének szentelik. A Szentlélek segítségével arra kötelezik el magukat, hogy mindent elhagyva követik Jézust. Ezáltal vesznek részt megváltói küldetésében.

Egészen az Úr szeretetére hagyatkozva, a Boldogságok szellemében a lelki gyermekség útját követik.

Halálukig tartó szegénységet, tisztaságot és engedelmisséget fogadnak, közösségi életre kötelezve magukat Jézus kistestvéreinek konstitúciója szerint. Ez az Egyháztól kapott és az Egyházban megélt, Istennek szentelt állapot mélyen a keresztségi konszekrációban gyökerezik.

2 – Amint Károly testvért Jézus názáreti életének titka ragadta meg, a kistestvéreknek az a hivatásuk, hogy szemlélődő életet éljenek az emberek tömegében a szegények között. Ez az élet kovász lehet, ha Jézusra szegezett tekintettel, a szívükkel egészen Felé fordulva élnek. A kistestvéreket maga Jézus alakítja át lassanként saját képére, és részesíti őket halálának és föltámadásának titkában, a világ üdvösségének forrásában.

3 – *Jézus lesz életük és szívük szenvedélye: „Számomra az élet Krisztus.”* Jézus az „Egyedüli példaképük”, nagyon szeretett Testvérük és Uruk.

A hit fényénél megtalálják Őt a Szentírásban, az Eukarisztiában, az Egyházban és minden Isten képmására alkotott emberben, különösen azokban, akik szegények és akik szenvednek.

Szeressék Jézust, olyan határtalan szeretettel, amely „nem érthető az azonosulás és a hasonlóság parancsoló igénye nélkül”. Arra törekszenek, hogy *a názáreti ember alázatos életállapotában kövessék őt*, amelyet a megtestesülés útjaként választott.

4 – Jézust különösen a betlehemi és názáreti alázatos életének titkában szemlélik. Betlehem – ahol Isten egy egészen kicsi gyermek tehetetlenségében és törekenységében nyilatkoztatja ki magát – jellemzi majd az egész Testvériséget a szegénység, a kicsiség és az Istenre való hagyatkozás jegyeivel, és a lelki gyermekséget meghatározó egyszerűséget, szelidséget és örömet adja neki.

Názáret – ahol Isten Fia megtestesült, hogy a bűn által megsebzett egyetemes testvériséget helyreállítsa, és ahol szegényen élt a szegények között – arra készíti a kistestvéreket, hogy

hasonlóképpen éljenek, és ezáltal Jézussal együtt hirdessék Isten Országa eljövételének örömhírét.

Ez a hivatás – hogy egész életükkel kifejezzék a Betlehemben és Názáretben kinyilvánított üdvösség titkát – a Testvériség sajátos küldetése az Egyházban.

5 – Ezen az úton *Mária, Jézus anyja lesz a kistestvérek vezetője és pártfogója. Ő, aki emlékezetébe véste a pásztorok szavait, és szívében gyakran elgondolkozott rajtuk, segíteni fogja őket, hogy alázatosan járjanak a hitben, és másokat meghallgató szívvel, szeretetben és ingyenesen legyenek jelen mindazok számára, akik között élnek.*

6 – A kistestvérek – hogy hűségesek maradjanak lelkiségükhöz és küldetésükhöz – ne fáradjanak bele abba, hogy Jézust szemléljék és kövessék különösképpen:

– ahogyan Ő Betlehemben és Názáretben szegényen élt a szegények között, hirdetve ezáltal is az Ország eljövételét.

– az Atya iránti rendíthetetlen bizalmában, mely a lelki gyermekség útja.

– „sokak váltságául” kiszolgáltatott életében, amely az Eukarisztiában állandóan jelenvaló följajlás.

– odaadott életében, hogy „Isten szétszóródott gyermekeit egybegyűjtse”.